

สารบัญ

คำนำ		หน้า
บทนำ		1
บทที่ 1	ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สมัยกรุงศรีอยุธยา- กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1	11
บทที่ 2	เหตุการณ์ทางก้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2	19
	พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	20
	ภาวะของบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ 2	21
	การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม	21
	1. ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม	21
	2. การดนตรี	25
	3. วรรณคดี	26
	4. การละคร	32
บทที่ 3	พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	36
	วิธีที่ทรงพระราชนิพนธ์	36
	ละครรำ	40
	ทำรำ	41
	ดนตรีและเพลงร้อง	44
	ละครนอก	49
	ละครใน	57
	ลักษณะบทละครพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2	67
	บทพระราชนิพนธ์	68
	1. บทละครในเรื่องรามเกียรติ์	68
	1.1 ความมุ่งหมายในการแต่ง	69
	1.2 เนื้อเรื่องที่ใส่แสดงละครใน	71

๒

	หน้า
1.3 บ่อเกิดและอิทธิพล	73
1.4 ทิวละคร	78
1.5 สิ่งที่คุณอ่านได้รับจากเรื่องรามเกียรติ์	89
1.6 การเปรียบเทียบบทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 2 กับบทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 1	92
1.7 แก่นของเรื่องรามเกียรติ์	95
1.8 คุณค่าของเรื่องรามเกียรติ์	97
คุณค่าของเรื่องรามเกียรติ์ในลักษณะที่เป็นวรรณคดีสำหรับอ่าน	97
2. บทละครในเรื่องอิเหนา	103
2.1 ความมุ่งหมายในการแต่ง	106
2.2 เนื้อเรื่องที่ใช้แสดงละครใน	107
2.3 บ่อเกิดและอิทธิพล	108
2.4 ทิวละคร	114
2.5 สิ่งที่คุณอ่านได้รับจากเรื่องอิเหนา	127
2.6 การเปรียบเทียบบทละครอิเหนาพระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 2 กับบทละครอิเหนาพระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 1	128
2.7 แก่นของเรื่องอิเหนา	132
2.8 คุณค่าของเรื่องอิเหนา	133
คุณค่าของบทละครในในฐานะที่เป็นวรรณคดีสำหรับการแสดง	136
3. บทละครนอก	138
3.1 ความมุ่งหมายในการแต่ง	141
3.2 เรื่องย่อ	142
ไกรทอง	142
กาวิ	145
ไชยเชษฐ์	150

ก

	หน้า
มณีพิชัย	153
สังข์ทอง	159
สังข์ศิลป์ชัย	164
3.3 บ่อเกิดและอิทธิพล	170
3.4 การกำหนดประเภทของเรื่องและเค้าโครงเรื่อง	172
3.5 ตัวละคร	176
3.6 การเปรียบเทียบบทละครนอกพระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 2 กับบทละครนอกสมัยกรุงศรีอยุธยา	206
3.7 แก่นเรื่องของบทละครนอก	216
3.8 คุณค่าของบทละครนอก	219
4. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	223
5. บทพากย์รามเกียรติ์	231
6. กาพย์เห่เรือ	247
6.1 ลักษณะคำประพันธ์	250
6.2 เนื้อหา	250
6.3 คุณค่า	251
ลักษณะต่างๆ ไปของบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2	253
บทที่ 4 คุณค่าของวรรณกรรมพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2	257
1. คุณค่าในทางปัญญา	258
2. คุณค่าในทางอารมณ์	258
3. คุณค่าทางสังคม	259
4. คุณค่าในทางศีลธรรม	259
ภาคผนวก	
ผนวก ก. เนื้อเรื่องย่อพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์	261
ผนวก ข. เนื้อเรื่องย่อพระราชนิพนธ์อิเหนา	271
บรรณานุกรม	281